

D'esquerra a dreta, Gerry Adams, Arnaldo Otegi i Joseba Egibar, durant la visita del líder irlandès a Bilbao el proppassat 5 d'octubre. L'exemple d'Irlanda té molt a veure amb el tomb polític que s'ha produït al País Basc durant els darrers mesos.

Euskadi: entre Lizarra i Ermua

Els resultats de les eleccions al País Basc, el diumenge 25 d'octubre, marcaran el camí a partir del qual els bascos hauran de construir un projecte polític que done resposta a la nova situació generada després de la treva incondicional i indefinida d'ETA.

El País Basc afronta diumenge, 25 d'octubre, una consulta electoral que alguns ja qualifiquen d'històrica perquè es tracta de la primera ocasió, des de la segona república, en què els bascos podran exercir el seu dret al vot en un clima de pau i sense la presència de la lluita armada.

La treva decidida per ETA el passat 17 de setembre, que és incondicional, ha convertit aquesta cita electoral en alguna cosa més que la lògica disputa política per la nova composició del sisè parlament basc des del començament de la democràcia. Totes les formacions

polítiques concedeixen a aquests comicis un caràcter plebiscitari en què es debat el marc institucional futur del País Basc i, al capdavall, hauran de realitzar un exercici de deducció postelectoral per interpretar els resultats d'acord amb el nou procés polític obert amb la treva d'ETA. En aquestes eleccions l'esforç esmerçat per fomentar la integració —amb molts lemes que apelen a la construcció del país de manera conjunta, “entre tots”— és inversament proporcional a la divisió i a la fractura social que es fomenta amb les al·lusions als fronts, a les “maletes” i a un seguit

de valors disgregadors de la realitat social basca.

“Jo no vote sí a la Constitució o a l'Estatut quan trie alcalde. El País Basc opinarà sobre aquesta qüestió quan li ho pregunten”, afirmava el periodista de Radio Popular-Herri Irratia Mariano Ferrer en una entrevista, referint-se a la dinàmica creada aquestes darreres setmanes, que mira d'atorgar aquest caràcter plebiscitari, de semi-referèndum per l'autodeterminació, a la convocatòria electoral. Els partits polítics són conscients del valor dels resultats electorals, i que aquests, en principi, solament repercutiran di-

rectament en la nova configuració de la cambra legislativa basca i en l'elecció del nou *lehendakari*, que substituirà al palau d'Ajuria Enea el "retirat" José Antonio Ardanza. Però també saben que tothom (ciutadans, agents socials, periodistes...) esperen aquests resultats per deduir aritmèticament en quina direcció camina l'opinió pública basca, per saber amb quin ànim afrontaran el procés polític que ha activat la treva indefinida d'ETA. La classe política i la població basca, directament o indirectament, volen saber si el dia 26 d'octubre han de mirar cap a Ermua o cap a Lizarra, que són els dos punts que simbolitzen a hores d'ara l'esperit de les proclames polítiques i electorals, vinguen de l'àmbit nacionalista basc o de forces estatalistes.

Política de blocs. Els defensors de l'Acord de Lizarra –signat el passat 12 de setembre per 24 grups polítics, socials i sindicals de l'àmbit nacionalista basc, llevat entre d'altres d'Izquierda Unida– mantenen que el camí iniciat al País Basc arran de la treva és "imparable". Defensen, en aquest sentit, l'obertura d'un procés polític sense límits ni condicions, perquè propugnen un nou consens, una segona transició, en què es pugui modificar tot allò que siga modificable (Constitució, Estatut) sense dramatismes, amb llibertat, sempre dins de les vies democràtiques. En aquest bàndol se situen el Partit Nacionalista Basc (PNB), Eusko Alkartasuna (EA), Euskal Herri-tarrok (EH) –o HB– i Izquierda Unida-EB. Els signants de Lizarra tenen també el suport implícit de les formacions nacionalistes de Catalunya i de Galícia. En aquest punt pren especial rellevància la Declaració de Barcelona, signada conjuntament per PNB, CiU i BNG, que remarca la necessitat d'iniciar una nova etapa que readapte el pacte constitucional al nou context social i polític.

D'altra banda, l'"esperit d'Ermua" –sorgit arran de l'assassinat del regidor d'aquest poble Miguel Ángel Blanco al juliol de 1997– el conformen les sensibilitats polítiques que defensen la unitat d'Es-

ARXIU / EFE

Mobilització a favor de l'alliberament del regidor del PP Miguel Ángel Blanco. L'"esperit d'Ermua" ha reunit les sensibilitats polítiques que defensen la unitat d'Espanya i l'actual Constitució, que propugnen desvincular el procés de pau del debat polític.

panya, representades pel PP, el PSOE i UA, que propugnen desvincular el procés de pau del debat polític per evitar, a qualsevol preu, superar l'actual marc constitucional i estatutari establert en el pacte constitucional de 1978. Les formacions polítiques estatalistes defensen que cal evitar "aventures" –expressió que va fer servir Felipe González en un míting a Ermua– com ara l'autodeterminació. En la campanya de les dues formacions estatals majoritàries han participat els dirigents més emblemàtics (Aznar i Mayor Oreja d'una banda, i González, Almunia i Borrell d'altra). Això ha fet palès, segons afirmen destacats analistes bascos, l'escàs marge de maniobra de les "sucursals" basques d'aquests partits per dissenyar una estratègia política sobre el terreny. Això explica per què les formacions nacionalistes basques –deixant de banda Izquierda Unida– recorren contínuament al símil del "paracaigudista", que arriba al País Basc, ofereix el seu missatge, condiciona l'acció política dels seus companys de partit i en acabat se'n torna a sa casa...

Encara que en la campanya els partits s'afanyen a negar-ho, es pot preveure que després del 29 d'octubre tots extrauran conclusions que reforçaran les seues posicions en una línia o en l'altra. L'enquesta confeccionada pel govern basc al començament de la campanya mostra unes dades que poden transformar el panorama polític institucional i que a més decanten

la balança en favor de la línia de Lizarra. Segons aquesta enquesta, el "front" nacionalista de Lizarra obtindrà 48 dels 72 diputats del parlament basc (PNB, 22; EH, 13; EA, 7 i IU-EB, 6), mentre que el "front" d'Ermua n'aconseguirà 27 (PP, 12; PSOE, 12 i UA, 3). Així doncs, Juan José Ibarretxe seria el nou *lehendakari*; i el PNB i EA, en principi, podrien governar en minoria –fet històric– amb suports concrets de IU-EA i d'EH. Al seu torn aquestes dades també donarien legitimitat als grups polítics que se senten "vencedors", els quals veuran la seua posició enfortida pel pes dels vots per fer un nou impuls polític en un context que, al seu parer, "no es pot desaproveitar".

No obstant això, a banda de les manifestacions de to elevat, creix en l'opinió pública basca la idea que el procés obert no pot avançar sense la participació dels dos partits principals de l'estat, el PP i el PSOE, també representats al País Basc. Al capdavant, els partits nacionalistes bascos i els d'obediència espanyola, encara que la campanya els empente de vegades cap a posicions maximalistes, són conscients que el futur immediat exigeix la integració i la suma. És a dir, caldrà tenir més en compte els lemes dels partits, decidits de manera reflexiva i responsable, que no els grans pronunciaments electorals que tenen la mateixa vigència –o caducitat– que els anuncis publicitaris.

Iñaki Gorostidi
Enric Rimbau (Bilbao)